

Dominik Tomczyk

Kościół katolicki wobec ruchu odnowy charyzmatycznej

Collectanea Theologica 57/1, 45-60

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ks. DOMINIK TOMCZYK Sch. P., KRAKÓW

KOŚCIÓŁ KATOLICKI WOBEK RUCHU ODNOWY CHARYZMATYCZNEJ

Przegląd dokumentów

Współczesny ruch charyzmatyczny jako odnowa Kościoła stanowi pewną formę wyrazu jego życia. Jest jakby nową Pięćdziesiątnicą chrześcijaństwa XX wieku, nową falą religijnego przebudzenia i odrodzenia. Stąd nic dziwnego, iż towarzyszy mu, niemal od jego początków, ostra krytyka i systematyczna obserwacja tego, co w nim jest „dobre”, a co „złe”. Czynią to przede wszystkim ci, którzy mają z mocy samego urzędu nie gasić Ducha, nie lekceważyć prorocтва, badać wszystko i tylko to, co szlachetne — zachowywać (por. 1 Tes 5, 19—22).

Kościół jest świadomy, iż nie można mówić tylko o hierarchii bez odniesienia do charyzmatycznych darów Ducha. „Czas Kościoła” jest bowiem *par excellence* „czasem Ducha”! Jego działanie nie ustalo. Nie można go ograniczyć do dwóch pierwszych wieków chrześcijaństwa. Duch objawia się jak chce i kiedy chce¹. Potwierdzeniem tego jest współczesny nam „przebudzeniowy” nurt religijny, którego jednym z odnóg jest ruch charyzmatyczny. Poprzez to nowe „wydarzenie” charyzmatyczne, pewne wypowiedzi Vaticanum II nabierają świeżości, mocy i aktualności². Z biegiem rozwoju i rozprzestrzeniania się ruchu poszczególne episkopaty zajmowały stanowisko względem niego³. Także Urząd Nauczycielski Kościoła w osobie papieży Pawła VI i Jana Pawła II poddał fenomen ruchu

¹ Por. L.-J. Suenens, *Die charismatische Dimension der Kirche*, w: Y. Congar — H. Küng — D. O'Hanlon, *Konzilsreden*, Einsiedeln 1964, 24—28.

² Zob. hasła: *Erneuerung, Heiliger Geist, Kirche* w: J. Deretz — A. Nocent, *Konkordanz der Konzilstexte*, Graz-Wien-Köln 1968.

³ Zob. monumentalną wręcz pracę K. McDonnells, *Presence, Power, Praise. Documents on the Charismatic Renewal*, t. I—III, Minnesota 1980. Jest to trzytomowe dzieło, które na przeszło 1600 stronach zawiera 104 dokumenty-stanowiska różnych Kościołów i denominacji kościelnych z lat 1960—1980. Dwa pierwsze tomy zawierają dokumenty z różnych kontynentów, narodów i religii. Trzeci tom zawiera 12 dokumentów opublikowanych przez międzynarodowe gremium odpowiedzialnych bądź indywidualnych autorów. Z Kościoła katolickiego znajdują się tu dokumenty Konferencji Biskupów USA, Kanady, Belgii, Argentyny, Brazylii, Antyli oraz Puerto Rico. Niestety praca ta jest niedostępna dla piszącego te słowa. Zob. do tego: *L'Eglise et le renouveau charismatique*, La Documentation Catholique 72(1975) 552—578.

charyzmatycznego pewnej ocenie i krytyce. Oto najważniejsze z wypowiedzi Kościoła katolickiego względem ruchu w układzie chronologicznym.

1. 1969 — episkopat USA ⁴

Ów charyzmatyczny „wymarsz” (*Aufbruch*) ku odnowie Kościoła i ku odnowie chrześcijańskiej wiary rozpoczyna się w roku 1967 na amerykańskich uniwersytetach w Stanach Zjednoczonych. Chodzi tu o dwa z nich: Duquesne University w Pittsburgu oraz Notre Dame University w South Bend (Indiana) ⁵. Nie dziwi zatem fakt, iż pierwszej, niejako jeszcze „próbnej” oceny ruchu dokonuje episkopat tego kraju, na którego terenie bierze początek katolicki nurt odnowy charyzmatycznej. Już w dwa lata od charyzmatycznej ekspansji ruchu Committee on Doctrine episkopatu USA, 14 listopada 1969 roku, pod przewodnictwem biskupa okręgu Lassing (Michigan) Aleksandra Zalewskiego, wydaje raport na temat nowo powstałego ruchu w łonie Kościoła.

Biskupi wydają się bardzo ostrożni w swej wypowiedzi. Bowiem zaledwie dwa lata obecności ruchu na kontynencie amerykańskim nie pozwala jeszcze na obiektywną jego ocenę. Jednak podkreślają fakt, iż fenomenowi odnowy katolickiej nie można utożsamiać z klasycznym ruchem zielonoświątkowym, który swój początek bierze również w Stanach Zjednoczonych ⁶. Nie da się go także przyrównać do protestanckich wspólnot tego typu, które jedynie mogły stanowić pewne zapytanie wobec chrześcijan Kościoła katolickiego: dlaczego u nas nie dzieje się coś takiego? Emocjonalizm ruchu, należący do jego głównych niebezpieczeństw, biskupi umieszczają w socjologicznych normach chrześcijańskiego religijnego doświadczenia. Podkreślają, iż ruch wydaje się nie mieć „narodowych” struktur, przez co grupy są względem siebie zupełnie autonomiczne.

Z punktu widzenia teologicznego uważa się, iż ruch charyzmatyczny ma prawo bytu ze względu na swoje biblijne podstawy. Biskupi podkreślają fakt jego pierwszych „owoców”, do których możemy zaliczyć przede wszystkim: postępowanie w życiu duchowym,

⁴ Por. *Stament of the Committee on Doctrine of the National Conference of Catholic Bishops*, w: *An Introduction to the Catholic Charismatic Renewal*, Indiana 1974, 19—21.

⁵ O początkach ruchu w USA zob.: E. D. O'Connor, *The Pentecostal Movement in the Catholic Church*, Indiana 1971 (tł. pol.: *Ruch charyzmatyczny w Kościele katolickim*, tł. F. Zuromska, Warszawa 1984); K. i D. Ranaghan, *Catholic Pentecostals*, New York 1972.

⁶ Na ten temat zob. D. L. Gelpi, *Pentecostalism: A Theological Viewpoint*, New York 1971; E. Benz, *Der Heilige Geist in Amerika*, Düsseldorf 1970; D. J. Bennett, *In der dritten Stunde*, Erzhausen ⁶ 1976; S. C. Napiórkowski, *Ruch charyzmatyczny w protestantyzmie*, ZNKUL 19(1976) z. 3, 23—36 (z bogatą literaturą).

czytanie Pisma Świętego jako prawdziwego Słowa Bożego⁷, głębsze zrozumienie swej wiary, wzrost w tradycyjnych formach pobożności takich jak modlitwa różańcowa, adoracja Najświętszego Sakramentu, oraz powrót do życia sakramentalnego.

Zatem pierwsza ocena ruchu, pomimo swego „pozytywnego sceptycyzmu”, skądinąd usprawiedliwionego, została gorąco przyjęta przez liderów ruchu w USA.

2. 1973 — Paweł VI⁸

Stolica Apostolska wypowiadała się wobec innych ruchów i stowarzyszeń chrześcijańskich doby posoborowej dość często⁹. W stosunku do ruchu charyzmatycznego po raz pierwszy Watykan zabrał głos w sposób oficjalny w osobie papieża Pawła VI podczas I Międzynarodowej Konferencji Liderów Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej, która odbyła się w dniach 9—13 października 1973 r. w Grottaferrata (koło Rzymu).

Papież cieszy się wraz z uczestnikami ruchu charyzmatycznego z odnowy duchowego życia, która widoczna jest w różnorodnych formach i sytuacjach dzisiejszego Kościoła. Wskazuje przy tym na charakterystyczne znaki ruchu, poprzez które możemy poznać tajemnicze i niejako zawsze troskliwe działanie Ducha, który jest duszą Kościoła. Zwraca uwagę na prawdziwe życie duchowe, które jest ćwiczeniem cnoty wiary, nadziei i miłości. Ta troska o wzrost tych trzech podstawowych cnót została przekazana pasterzom Kościoła. Stąd duchowe życie wiernych należy do aktualnej działalności każdego biskupa w swojej diecezji. Jest to szczególnie potrzebne ruchowi charyzmatycznemu, by w łączności z hierarchią mógł przynosić obfite owoce swego nurtu.

Papież ostrzega również ruch odnowy przed „chwastami” występującymi wśród pszenicy. „Pszenicą” są pozytywne owoce ruchu. Stąd też ruch potrzebuje funkcji i daru „rozdzielania”, który występuje u każdego z tych, którzy mają w szczególności sposób nie gasić Ducha i zachowywać to, co szlachetne (por. 1 Tes 5, 19—21). Tym samym dobro ogółu Kościoła będzie zawsze sprawdzane i oczyszczane z tego, co nie służy jego budowaniu. Modlitwa Jana XXIII o „nowe Zielone Świątki” w Kościele — zdaniem Pawła VI — została w całej pełni wysłuchana. Odnowienie „cudu” Zielonych Świąt nastąpiło w ruchu charyzmatycznym.

⁷ Świadczy o tym książka G. Martina napisana specjalnie dla członków grup charyzmatycznych: *Reading Scripture as the Word of God*, Ann Arbor 1978 (tł. pol.: *Czytanie pisma Świętego jako Słowa Bożego*, t. A. Horodyska, Kraków 1982); G. Montague, *Riding the Wind, Word of Life*, Ann Arbor — Michigan 1974.

⁸ L'Osservatore Romano, 11.X.1973.

⁹ Zob. *Insegnamenti di Paolo VI*, t. IV(1966) 266—271; t. III(1965) 645—650; L'Osservatore Romano, 24.V.1974.

3. 1974 — episkopat USA ¹⁰

13 kwietnia 1972 roku bp Joseph Bernardin rozesał ankietę do wszystkich biskupów Stanów Zjednoczonych, w której pytał ich o wrażenia, jakie odnieśli po spotkaniu się z grupami modlitewnymi ruchu charyzmatycznego. Odpowiedzi, w większości pozytywne, podkreślające powrót do życia sakramentalnego, wspólnotowy wymiar modlitwy w grupach, głębokie przyłgnięcie do Kościoła, spowodowały wydanie w listopadzie 1974 roku nowego, bardziej konkretnego oświadczenia Komisji d/s Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu USA.

Dokument komisji podkreśla fakt, iż charyzmaty zostały dane Kościołowi od początku jego istnienia (lub lepiej: „zaistnienia”), które ożywiane było działaniem Bożego Ducha. Dlatego też charyzmatów nie należy łączyć tylko z ruchem charyzmatycznym. Biskupi wskazują na kamień probierczy autentyczności charyzmatów, którym są owoce Ducha Świętego (por. Ga 5, 22—23) oraz budowanie Kościoła w jedności, prawdzie i miłości. Miłość ta ma posuwać się nawet aż do ofiary z samego siebie (por. 1 Kor 13). Autentyczność działania Ducha ma także potwierdzać świadectwo życia o Jezusie jako Panu w mocy Ducha (por. J 14, 26; 16, 13—14).

Dokument słusznie stwierdza, iż prawdziwe działanie Ducha nigdy nie będzie w konflikcie z Urzędem Nauczycielskim Kościoła i jego nauczaniem. Duch bowiem działa zarówno w hierarchii, jak i w wiernych. Przypominają uprzednio wskazane owoce ruchu: modlitwa, uczestnictwo w sakramentach, odkrycie osoby Maryi. Wskazują przy tym na pewne niebezpieczeństwa, jakie grożą ruchowi. Do nich możemy zaliczyć: elitaryzm oraz fundamentalizm biblijny, gdzie pierwszy rodzi podział, a drugi nie daje właściwego miejsca posłannictwu Ducha, które jest świadectwem o „wszystkim, co nauczał Jezus”. Członkom ruchu może grozić także zaniedbanie intelektualnej i doktrynalnej płaszczyzny wiary i sprowadzenie jej tylko do subiektywnego przeżycia religijnego.

Biskupi nawołują do nawiązania silnych więzów z całym życiem Kościoła poprzez zaangażowanie się w lokalnej wspólnocie parafialnej. Oznacza to unikanie jakiegokolwiek izolacji. Księży zaś zachęcają do „pasterzowania” owym modlitewnym grupom, co będzie niewątpliwie bardzo cenne dla zdrowego ich rozwoju ¹¹.

¹⁰ Por. *Deklaracja Komisji d/s Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Stanów Zjednoczonych*, *Życie i Myśl* 25(1975) nr 8, 52—56. Wydanie tego dokumentu poprzedziło nieformalne sprawozdanie omówione przez bpa Josphesa McKinneya w amerykańskim czasopiśmie „New Covenant”, czerwiec 1972, 10.

¹¹ Ruch charyzmatycznej odnowy będzie rozwijać się mocniej, a przede wszystkim o wiele zdrowiej tam, gdzie kapłani i biskupi będą osobiście przyjmować odnowę chrztu, bierzmowania oraz odnowę ich sakramentu święceń kapłańskich czy konsekracji biskupiej (Por. H. Mühlén, *Ein-*

4. 1975 — biskupi kanadyjscy¹²

Ocena ruchu odnowy charyzmatycznej przez biskupów kanadyjskich została dokonana w dniach 14—18 kwietnia 1975 roku i składa się z czterech części. Oto one:

1. fundamentalno-pozytywne właściwości ruchu;
2. negatywne aspekty ruchu;
3. współpraca ruchu z Kościołem i w Kościele;
4. komunikacja pomiędzy kapłanami a ruchem odnowy.

Biskupi, wskazując na różnicowanie reakcji wobec ruchu charyzmatycznego, ukazują go jako *par excellence* fenomen religijny. W swym wprowadzeniu stawiają pytanie: „Czyż odnowa nie dzieje się w Duchu Świętym, którego otrzymali wierzący w Jezusa Chrystusa?”. Ruch, pomimo swej młodości, rozwija się bardzo szybko i stanowi drogę duchowej odnowy życia chrześcijańskiego. Będąc w Kościele potwierdza łączność jego rzeczywistości z wydarzeniem Pięćdziesiątnicy.

W pierwszej części biskupi podkreślają fakt, iż ruch ten ma swoje źródło w teraźniejszym działaniu Ducha we wspólnocie Kościoła. Kładzie on bardzo mocny akcent na otwarcie się wobec Bożego działania poprzez osobistą decyzję wiary i odpowiedź na Boże wezwanie.

Podstawowy cel ruchu — zdaniem biskupów — to poznanie Boga jako Ojca. Jest to możliwe dzięki obcowaniu z Chrystusem w mocy Bożego Ducha. Dlatego też ruch wydaje się mieć „strukturę” trynitarną. Ta braterska komunია w Duchu i w Chrystusie dokonuje się szczególnie w modlitwie, zwłaszcza w modlitwie uwielbienia, w pełnej spontaniczności i radości służbie Panu. Podkreślają jednak, iż owa modlitwa „charyzmatyczna” w ruchu nie może być żadną namiastką bądź zastępstwem sakramentalnego życia. Tzw. „chrzest w Duchu Świętym”¹³ ukazują jako symboliczny akt wskazujący na nową otwartość na Ducha, który został dany w sakramentalnym chrzcie. Przy tym zagadnieniu biskupi wprowadzają w tematykę charyzmatów, jakie uzewnętrzniają się w ruchu, podają ich określenia, wskazują na ich różnorodność, gdzie ostatecznym kryterium ich autentyczności jest i zawsze będzie miłość!

führung für den deutschen Sprachraum, w: L.-J. Suenens, *Gemeinschaft im Geist Charismatische Erneuerung und ökumenische Bewegung*, Salzburg 1979, 12.

¹² Por. *Charismatic Renewal. Message of the Canadian Bishops addressed to all Canadian Catholics*, Ottawa 1975.

¹³ Rozwój pojęcia „chrztu w Duchu Świętym” od XVI do XX wieku opracowała L. Schmieder, OSB, *Geisttaufe. Ein Beitrag zur neueren Glaubensgeschichte*, Paderborn-München-Wien-Zürich 1982. Zob. także moje opracowanie: „Doświadczenie Ducha” a „chrzest Duchem” w odnowie charyzmatycznej, CT 54(1984) z. 4, 60—67.

W drugiej części dokumentu biskupi stwierdzają, iż zawsze są jakieś cienie w obrazie. Dlatego odnowa charyzmatyczna nie może szukać jakieś cudowności, sensacji czy iluzji; nie może też stanowić „monopolu” na Ducha i Jego charyzmatyczne działanie. Ukierunkowanie się wyłącznie na mówienie językami¹⁴ czy też pro-roctwo¹⁵ wytwarza jedynie klimat pewnej iluzji, który jest „parodią” autentycznych darów Ducha. Ostrzegają przy tym przed przesadnym znaczeniem roli uczucia w ruchu, szczególnie podczas spotkań modlitewnych. Może to w konsekwencji prowadzić do wykrzywienia prawidłowej postawy chrześcijanina, gdzie uczucie bierze górę nad poznaniem intelektualnym.

Drugie ostrzeżenie to zjawisko szerzącego się fundamentalizmu biblijnego, o czym wspominali już biskupi USA. Fundamentalna interpretacja Biblii redukuje rolę rozumu praktycznie do zera. Dlatego ważną sprawą jest odpowiednia formacja i przygotowanie liderów grup. Winni oni być mocno ugruntowani w postawie wiary, posiadać odpowiednie przygotowanie teologiczne oraz winni być kompetentni ze wszech miar w swojej funkcji.

Biskupi podkreślają pozytywne dzieło ruchu odnowy. Jest on pobudką do autentycznej ludzkiej pracy, do budowania przyszłości w oparciu o przesłanki Jezusowej Ewangelii, gdzie centralnym ośrodkiem działania jest modlitwa oraz dary charyzmatyczne, dane ku budowaniu wspólnoty Kościoła. Dlatego też ruch winien zostać integrowany w Kościół. Każdy jego członek, za przykładem Jezusa, winien się oddać na służbę drugim. Radość Zmartwychwstałego nie należy wyłącznie do nas; winniśmy ją zanieść innym! To stanowi właściwe posłanie ruchu we współczesnym świecie.

W czwartej części dokumentu biskupi wskazują na pole współpracy pomiędzy przedstawicielami hierarchii a liderami grup modlitewnych. Projekty pewnej współpracy są niewystarczające. Jedynie klimat braterskiego dialogu (np. z proboszczami parafii) może sprzyjać rozwojowi ruchu. Głównym zatem celem grup winien

¹⁴ Warto zwrócić uwagę na pozycje przekrojowe na ten temat: A. Bittinger, *Glossolalia. Wert und Problematik des Sprachenredens*, Schloss Craheim³ 1969; F. O. Stagg — E. Wayne, *2000 Jahre Zungenreden. Glossolalie in biblischer, historischer und psychologischer Sicht*, Kassel 1968; W. Gottwaldt, *Biblisches Zungenreden heute?* Bad Liebenzell 1973; R. W. Harris, *Wenn der Geist redet... Glossolalie als Botschaft für Menschen des 20. Jahrhunderts*, Erzhausen 1974. Natomiast z punktu widzenia filozofii i teologii zagadnienie to bardzo dobrze przedstawił H. Mühlén, czołowy teolog ruchu, w artykule *Das Sprachengebete, Erneuerung in Kirche und Gesellschaft* 9(1981) 31—40.

¹⁵ Zob. na ten temat: M. C. Harper, *Prophetie. Eine Gabe für die Kirche Christi*, Schloss Craheim 1974; L. Schmieder, *Die Prophetengabe, Erneuerung in Kirche und Gesellschaft* 9(1981)22—27; B. Yocum, *Prophecy*, Ann Arbor 1977.

być stały, w miarę możliwości, kontakt z kapłanami, by moc i łaska duchowej odnowy mogła w pełni zostać zintegrowana w nurt życia wspólnoty lokalnej Kościoła.

Dokument zakończony jest wezwaniem wszystkich członków ruchu do dalszej otwartości i wrażliwości na działanie i delikatne powiewy Bożego Ducha, co przyczyniać się będzie do odnowy rzeczywistości Kościoła Chrystusowego.

5. 1975 — Paweł VI¹⁶

19 maja 1975 roku, w poniedziałek Zielonych Świąt, w bazylice św. Piotra w Rzymie, papież Paweł VI skierował oficjalne orędzie — stanowisko Stolicy Apostolskiej względem ruchu charyzmatycznego — do blisko 10 000 uczestników biorących udział w III Międzynarodowej Konferencji Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej. Po dziś dzień ta wypowiedź Nauczycielskiego Urzędu Kościoła stanowi niejako *Magna Charta* ruchu charyzmatycznego.

Papież od początku swego wystąpienia wyraża radość z przywiązania ruchu do Kościoła, co dało wyraz w poproszeniu Stolicy Świętej o zajęcie stanowiska wobec tego nowego i młodego prądu w łonie Kościoła. Troska ruchu charyzmatycznego i jego pasterzy o znalezienie właściwego miejsca w Kościele jest autentycznym znakiem działania Bożego Ducha. Papież stwierdza, iż zarówno Kościół, jak i świat potrzebują — teraz bardziej niż kiedykolwiek przedtem — ażeby cud Zielonych Świąt przedłużał się w historii, gdyż Bóg stał się „obcy” dla wielu ludzi będących w Kościele i stojących poza nim.

Paweł VI, ukazując wielorakie przejawy tej odnowy, stwierdza, że taka właśnie „duchowa odnowa”, jaka dokonuje się obecnie pod wpływem Bożego Ducha, jest największą potrzebą współczesnego świata, jest szansą na lepsze jutro dla każdego jego mieszkańca. „I jeśli jest — pisze papież — to czyż nie należy użyć wszelkich sposobów, ażeby nią nie przestała być?”

Za św. Pawłem Apostołem papież podaje trzy zasady pomocne przy właściwym rozeznaniu duchowych darów:

1. Wierność autentycznej nauce wiary (por. 1/Kor 12, 1—3) — to zatem, co sprzeciwia się nauce wiary, nie może pochodzić od Ducha Świętego. Pogłębienie doktrynalne, które gwarantuje hierarchia, może ustrzec ruch charyzmatyczny od pewnych wypaczeń.

2. Przyjmowanie darów duchowych z wdzięcznością.

3. „Ponad wszystko wznosi się miłość” (E. Osty) — jedynie miłość czyni chrześcijanina dojrzałym. Papież cytuje tu wypowiedź św. Fulgencjusza, który mówił, iż „Duch Święty może udzielić

¹⁶ Zob. L'Osservatore Romano, 19/20.V.1975 (wyd. francuskie). Tł. pol. zob. Życie i Myśl 25(1975) nr 8, 57—60.

każdego swojego daru nie dając swej obecności; objawia natomiast swą obecność, kiedy przez łaskę sprawia miłość" (Pl 65, 791). To działanie Ducha umożliwia wiernym mieć udział w życiu samej Trójcy Świętej, w miłości Ojca, Syna i Ducha (por. J 17, 26).

Paweł VI jest świadomy tego, iż każde drzewo poznaje się po owocach. Dlatego zachęca członków ruchu do uczestnictwa w sakramentalnym życiu Kościoła, szczególnie zaś w Eucharystii i sakramencie pokuty. Będąc pod opieką Matki Kościoła i we wspólnocie wiary ze swoimi pasterzami, ruch charyzmatyczny może być pewny tego, że nie będzie błędził, lecz przyczyniał się do odnowy Kościoła, gdzie JEZUS JEST PANEM!

Papież wyraża zadowolenie, że odnowa charyzmatyczna pozostając w uległości wobec hierarchii kościelnej, realizuje pragnienie odnowy, odnowy duchowej, autentycznej, katolickiej — odnowy w Duchu Świętym; że jest gotowa otwierać wciąż serca swoich członków na pojednanie z Bogiem i braćmi w wierze. Dla współczesnego świata chrześcijańskiego ta odnowa i pojednanie oznaczają rozwijanie łaski synostwa Bożego (por. Rz 6, 3), odrodzenie do nowego życia, do uczestnictwa w życiu i śmierci Jezusa Chrystusa.

Na koniec swego pasterskiego orędzia papież wzywa do decyzji: wzywa do otwarcia się na działanie Ducha Świętego, wzywa do odrzucenia wszystkiego, co przeciwstawia się temu działaniu, wzywa, by poprzez autentyczne chrześcijańskie życie głoszono fundamentalną prawdę całego chrześcijaństwa: Jezus jest Panem!¹⁷

6. 1979 — biskupi RFN¹⁸

Konferencja Biskupów RFN 13 marca 1979 roku, a więc po blisko pięciu latach od pierwszych przejawów ruchu charyzmatycznego na terenie Republiki Federalnej Niemiec, wydała *Tymczasowy porządek dla odnowy wspólnoty w Kościele katolickim RFN*. Słowo „tymczasowy” podkreśla fakt, iż jest to jedynie dokument przejściowy, zapowiadający nowy, bardziej konkretny, dlatego też obecny zajmuje się tylko stroną „porządkową” ruchu, jego organizacją.

¹⁷ W końcu tegoż 1975 roku w skierowanej do całego chrześcijaństwa adhortacji apostołskiej *Evangelii nuntiandi* Paweł VI pisał: „Przeżywamy w Kościele uprzywilejowany czas działania Ducha Świętego. Wszędzie zauważa się dążenie, by Go coraz lepiej poznawać w świetle Objawienia zawartego w Piśmie Świętym; dokonuje się spontaniczne otwarcie serc ludzkich na Jego natchnienia; Jego działalność odczuwają ci wszyscy, którzy skupiają się wokół Niego” (nr 75, zob. AAS 68, 1976, 5—76). Zagadnienie „pneumatologii” w nauczaniu Pawła VI opracował E. D. O'Connor, *Pope Paul and the Spirit*, Indiana 1978.

¹⁸ Por. *Vorläufige Ordnung für die charismatische Gemeinde- Erneuerung in der katholischen Kirche im Bereich der Deutschen Bischofskonferenz*, *Erneuerung in Kirche und Gesellschaft* 6(1979)31—32.

Biskupi podkreślają, iż „porządek” nie oznacza w żaden sposób teologicznych czy pastoralnych wskazań dotyczących ruchu odnowy, który w RFN przyjął nazwę i formę *Gemeinde-Erneuerung* (odnowa wspólnoty). Chodzi w nim jedynie o pewne wskazania strukturalne. „Duch tchnie, kędy chce” (J 3, 6) — dlatego nie możemy dziś powiedzieć, dokąd będzie nas jutro prowadził Bóg poprzez działanie swojego Ducha, dokąd też będzie prowadził ruch charyzmatyczny. Grupy modlitewne na terenie RFN tworzą część odnowy całego Kościoła poprzez odnowę wspólnoty lokalnej, a więc parafii. Ich członkowie doświadczają bardzo wyraźnego śladu Bożego kierownictwa w swoim życiu. Cechuje ich nowe rozumienie Kościoła i wspólnoty, misyjne zaangażowanie, otwartość i wierność Bożej woli oraz głęboka afirmacja swego powołania. Dlatego biskupi nie wahają się przed stwierdzeniem, iż „to wszystko dzieje się według nauki i tradycji Kościoła katolickiego”.

W dalszej części swej wypowiedzi biskupi wskazują na możliwości ujednoczenia pewnej struktury obrazu ruchu: utworzenie zespołu koordynacyjnego (płaszczyzna diecezjalna), utworzenie rady koordynacyjnej, która koordynowałaby działalność i rozwój ruchu na płaszczyźnie ponaddiecezjalnej, zwrócenie uwagi na służbę kierownictwa (*Leiterdienst* i *Leitungsdienst*).

7. 1979 — biskupi belgijscy¹⁹

W październiku 1979 roku episkopat belgijski wydaje ocenę charyzmatycznej odnowy wraz ze wskazaniem pastoralnymi. Biskupi wskazują na fakt, iż w świetle różnych ideologii i socjalnej bezradności, przeżywamy jednak widoczne znaki religijnej odnowy. Jest to widoczne w radości modlitwy, czytaniu Pisma Świętego, zainteresowaniu rekolekcjami czy też nowymi formami życia według Ewangelii. W nurcie tej religijnej odnowy znajduje się przede wszystkim ruch charyzmatyczny. Dlatego też biskupi zwracają uwagę na fakt charyzmatyczności całego Kościoła, jak też każdego chrześcijanina na mocy sakramentu chrztu. Stąd wolą używać nie tyle nazwy „ruch charyzmatyczny”, ile raczej „ruch odnowy” lub „odnowa w Duchu Świętym”. Podkreślanie aspektu charyzmatycznego wskazywałoby na fakt, iż ruchowi chodzi przede wszystkim o pewien „monopol” na charyzmaty, gdy tymczasem celem ruchu winna być odnowa, wszystkich aspektów chrześcijańskiego życia. Nie mając „założyciela” z prawdziwego zdarzenia, co widoczne jest w przypadku wielu innych ruchów duchowej odnowy, pozostaje jedynie „duchowym wymarszem” pełnym spontaniczności i otwartości na przyszłość. Dzieje się ona w ramach odkrycia aktywnej roli Ducha Świętego w Kościele we wszystkich obszarach jego ży-

¹⁹ Por. *Die charismatische Erneuerung — ihre pastorale Bedeutung. Eine Erklärung der belgischen Bischöfe, Rundbrief 5(1980) 2, 17—22.*

cia. Jako dorośli i odpowiedzialni za siebie samych, członkowie ruchu winni przyjąć wszystkie konsekwencje sakramentu chrztu i bierzmowania. To doświadczenie nazywane jest często „chrztem w Duchu”, który nie stanowi w żaden sposób nowego chrztu. To podstawowe chrześcijańskie doświadczenie Ducha²⁰ nie należy do „super-Kościola” czy też do „Kościola charyzmatyków”, do „elity”. Biskupi wskazują tu miejsce dla teologów, którzy winni zająć się od tej właśnie strony nazewnictwem i wyjaśnieniem pewnych dwuznacznych terminów i określeń, jakie spotyka się w ruchu odnowy.

Biskupi omawiają następnie kolejne „owoce” oddziaływania ruchu na współczesnego chrześcijanina. Do nich możemy zaliczyć następujące:

- nowe odkrycie i ciągle odkrywanie na nowo Jezusa jako osobistego Pana i Zbawiciela;
- uzyskanie duchowej wolności, szczególnie przez sakrament pojednania;
- nowa radość podczas codziennego studium Bożego Słowa;
- radość i poczucie bliskości Boga na modlitwie, szczególnie uzewnętrznia się to w modlitwie uwielbienia;
- żywa świadomość braterskości wszystkich chrześcijan;
- pogłębienie życia rodzinnego przez wewnętrzne uzdrowienie jego członków.

Biskupi podkreślają także specyficzny charakter i rolę kapłanów w ruchu charyzmatycznym. Winni być oni wśród jego członków — chrześcijanami, tak samo jak oni, lecz dla nich — pasterzami. Rola kapłanów w grupach modlitewnych, co nie musi równać się funkcji lidera, polega przede wszystkim na pełnej integracji wszystkich aspektów życia chrześcijańskiego w życie grupy i poszczególnych jej członków. Chodzi tu o świadomy, a przez to pogłębiony udział w liturgii i sakramentalnym życiu Kościoła, czego ukoronowaniem jest Eucharystia.

Wśród niebezpieczeństw grożących odnowie biskupi zwracają uwagę na tzw. charyzmatomanię, czyli przesadny nacisk na charyzmaty i ich posiadania. Winny one służyć nie tyle jednostce, ile raczej w wspólności Kościoła. Mówią o subiektywizmie przejawiającym się w tym, iż niektórzy członkowie ruchu mają pewność co do posiadania Ducha poprzez tzw. „chrzest Duchem” i modlitwę wstawieniczą wspólnoty. Tym samym umniejszają oni wartość i dar sakramentu chrztu, traktując ową modlitwę jako pewnego rodzaju „dopełnienie” jego rzeczywistości. Biskupi ostrzegają również przed iluminizmem odnośnie do daru prorocstwa, jaki dość często występuje podczas spotkań modlitewnych w grupach charyzmatycznych, a który winien zawsze być poddawany duchowemu rozeznaniu odpowiedzialnych za ruch.

²⁰ Zob. szerzej: D. Tomczyk, „Doświadczenie Ducha”, art. cyt., 52—60.

8. 1979 — Jan Paweł II ²¹

11 grudnia 1979 roku doszło do pierwszego spotkania pomiędzy papieżem Janem Pawłem II a członkami ICCRO (The International Catholic Charismatic Renewal Office) ²², pod kierownictwem kard. L.-J. Suenensa, odpowiedzialnego z ramienia Stolicy Apostolskiej za rozwój ruchu charyzmatycznego na całym świecie ²³.

Papież wszelkie charyzmatyczne dary jako przejawy działania Bożego Ducha uważa za część wielkiego bogactwa *Misterium Christi* w Kościele. Wyraża przekonanie, iż ruch ten jest znakiem Jego działania. Współczesny świat tak bardzo potrzebuje właśnie działania Ducha Świętego, potrzebuje także i narzędzi, poprzez które będzie On mógł działać. Papież zwraca uwagę przedstawicieli ICCRO na przejawy materializmu, który neguje duchowy wymiar ludzkiego życia, dlatego od nowa duchowa jest tak bardzo potrzebna. To ona bowiem posiada w sobie moc przemiany życia i orientacji współczesnego człowieka — chrześcijanina. Ta działalność Ducha, którą widzi się szczególnie w grupach ruchu odnowy, przenika ludzkiego ducha, ludzkie serca; człowiek zaczyna niejako na nowo żyć, odnajdywać siebie, swoją własną tożsamość, swoje człowieczeństwo. Stąd papież wyraża przekonanie, iż ten ruch duchowej odnowy stanowi bardzo ważny i mocny wkład w dzieło całej odnowy, w dzieło duchowej odnowy Kościoła.

Ojciec Święty udzielając apostołskiego błogosławieństwa wszystkim członkom ruchu charyzmatycznego na całym świecie, wyznaczył szczególny cel modlitewny ruchu; celem tym ma być modlitwa za innych: „Módlcie się za ludzi, którzy nie potrafią wyrażać siebie, za tych, którzy są prześladowani, za tych, którzy nie umieją wyrażać swojej wiary w Chrystusa. Musicie ich nosić w waszych sercach”.

9. 1981 — Jan Paweł II ²⁴

W dniach od 4 do 9 maja 1981 roku odbył się w Rzymie IV Międzynarodowy Kongres Ruchu Odnowy Charyzmatycznej Kościoła Katolickiego, podczas którego 7 maja po raz drugi w osobie pa-

²¹ Zob. *Papst Johannes Paul II, zur charismatischen Erneuerung*, Erneuerung in Kirche und Gesellschaft 7(1980) 23.

²² Historii ICCRO został poświęcony cały numer *International Newsletter. Serving the Charismatic Renewal in the Catholic Church* 11(1985) 4.

²³ Do roku 1985 kard. Sueneus wydał następujące książki dotyczące problematyki ruchu charyzmatycznego: *Hoffen im Geist. Ein neues Pfingstein?*, Salzburg 1974; *Gemeinschaft im Geist*, dz. cyt.; wraz z H. Camara, *Erneuerung im Geist und Dienst am Menschen*, Salzburg 1981; *Erneuerung und die Mächte der Finsternis*, Salzburg 1983.

²⁴ Zob. *L'Osservatore Romano*, 9.V.1981 (wyd. angielskie). Polski tekst tego przemówienia ukazał się w polskim *L'Osservatore Romano* 2(1981) nr 5, 14.

pieża zostało przedstawione stanowisko Stolicy Świętej wobec ruchu charyzmatycznego.

Po apostolskim pozdrowieniu wszystkich słowami św. Pawła (2 Kor 13, 13) Ojciec Święty wyraża swą radość z tego, iż ruch odnowy tak głęboko tkwi swoimi korzeniami w katolickiej jedności wiary i miłości bliźniego, co widoczne jest w przybyciu do Rzymu — kolebki chrześcijaństwa.

Jan Paweł II jeszcze raz przypomina niejako główne wytyczne, jakie 19 maja 1975 roku przedstawił jego poprzednik Paweł VI. Przypomina więc trzy kryteria autentyczności charyzmatów: wierność doktrynie wiary, służba ku wspólnemu budowaniu oraz miłość jako więź doskonałości chrześcijańskiej. Wyraża przekonanie, iż ruch charyzmatyczny jest „szansą dla Kościoła i świata” (Paweł VI), który dostrzega jego liczne owoce. Papież wyraża życzenie, by zapoczątkowane dzieło odnowy w tylu członkach ruchu zostało doprowadzone do końca. Przede wszystkim podkreśla potrzebę wzbogacenia i pewnego uprządkowania eklezjalnej, czyli wspólnotowej wizji Kościoła, która wydaje się zasadnicza na tym etapie rozwoju ruchu.

Jan Paweł II przedstawia także kilka wytycznych, które dotyczą formacji i postawy odpowiedzialnych za ruch odnowy.

1. Zadaniem odpowiedzialnego jest przede wszystkim dawanie świadectwa i przykładu życia modlitwy. Winien on z ufnością nadzieją i baczną troską gwarantować — szukającym duchowej odnowy wierzącym Kościoła — poznanie i doświadczenie wielopostaciowego dziedzictwa życia modlitwy Kościoła.

2. Winna go cechować otwartość na dary Ducha bez przesadnego koncentrowania się na darach nadzwyczajnych.

3. Naśladowanie życia samego Jezusa poprzez modlitwę sam na sam z Bogiem.

4. Głębsze wejście w cykl okresów liturgicznych Kościoła.

5. Należyte przyjmowanie sakramentów, szczególnie sakramentu pokuty i Eucharystii.

6. Trwanie w Słowie Bożym jako duchowym pokarmie.

7. Szukanie mocnej formacji teologicznej, by zapewnić wszystkim poddanym pod kierownictwo odpowiedzialnych pełne zrozumienie Słowa Bożego.

8. Przejęcie inicjatywy budowania więzi zaufania i współpracy z kapłanami i biskupami.

Dalej papież ukazał doniosłą rolę kapłana w ruchu odnowy jako bezpośredniego współpracownika biskupa na mocy sakramentu święceń. Może on poprzez to zapewnić ruchowi pełną integrację z sakramentalnym i liturgicznym życiem Kościoła, szczególnie przez uczestnictwo i sprawowanie Eucharystii. Ojciec Święty zwraca uwagę na fakt, iż rola kapłana ma charakter wyjątkowy i niezastąpiony; nie może on jednak pełnić swojej służby wobec ruchu, dopóki nie

nabierze otwartego względem niego stosunku opartego na pragnieniu wzrastania w darach Bożego Ducha.

Odpowiedzialni ruchu winni troszczyć się o wzrastanie w pragnieniu jedności z braćmi na mocy doświadczenia wspólnych darów Ducha. Dokonuje się to na drodze potęgowania naszej tęsknoty za eklezjalną jednością wszystkich chrześcijan. To Duch wskaże drogi działania, o ile będziemy rzeczywiście poddani Jego odnawiającemu działaniu.

Udzielając swego apostołskiego błogosławieństwa, papież z ufnością oddał całą pracę ruchu charyzmatycznego w Kościele i dla Kościoła — Maryi, naszej i Boga Matce.

10. 1981 — biskupi RFN²⁵

W maju 1981 roku Konferencja Episkopatu RFN wydała, zapowiadany już nieco wcześniej, urzędowy dokument na temat katolickiej odnowy w Duchu Świętym, która w RFN przyjęła nazwę *Gemeinde-Erneuerung* (odnowa wspólnoty). Dokument ten, jak dotychczas stanowiący najobszerniejsze orzeczenie Kościoła, składa się z czterech zasadniczych części:

I. Duch Boży jako zasada życia w stworzeniu i historii zbawienia.

II. Stopnie stawania się przez ochrzczonego chrześcijaninem.

III. Życie i służba w sile Ducha: dary łaski.

IV. Droga do odnowy Kościoła.

W części I biskupi stwierdzają, iż Duch Boży jest — poprzez swoje działanie łaski — w różny sposób rzeczywiście obecny w stworzeniu i całej historii ludzkości: jest obecny w Jezusie z Nazaretu, w Kościele, we wszystkich ochrzczonych w imię Jezusa. Dlatego doświadczenie Ducha w ruchu charyzmatycznym jest zawsze doświadczeniem tej jednej i tej samej rzeczywistości żyjącego Boga w Chrystusie, w Kościele i w stworzeniu. To Duch Święty jest źródłem Kościoła, Jego duszą, czynnikiem wciąż go ożywiającym, przenikającym i prowadzącym. Kościół zaś sam w sobie stanowi dar samego Boga.

Biskupi wskazują, iż w Nowym Testamencie ochrzczeni nie poznawali Ducha Świętego tylko ze słyszenia, lecz przede wszystkim doświadcza li Go w sposób osobisty. To „doświadczenie Ducha” (*Geist-Erfahrung*) określają oni jako pewnego rodzaju proces, w którym człowiek-chrześcijanin osobiście spotyka się z Chrystusem w swoim sercu poprzez działanie Bożego Ducha. Dlatego też prawdziwe „doświadczenie Ducha” dotyczy z a w s z e całej osoby, tzn.

²⁵ Por. *Erneuerung der Kirche aus dem Geist Gottes. Zum gegenwärtigen charismatischen Aufbruch in der katholischen Kirche der Bundesrepublik Deutschland und zu seinen Auswirkungen im Leben der Gemeinde. Erneuerung in Kirche und Gesellschaft* 10(1981) 2—31 (!).

ogarnia ludzki rozum, wolę, uczucia. Stąd obok wewnętrznego emocjonalizmu zawiera ono także elementy rozumowe, co winno być w jakiś sposób dostrzegane w ruchu charyzmatycznym. Doświadczenie to, jako podstawowe doświadczenie chrześcijańskie, może mieć różne formy i różną intensywność²⁶. Charyzmatyczne doświadczenie działania Boga we współczesnym świecie występuje zatem w ramach tej różnorodności i wielości przejawów działania Ducha. Niemniej biskupi podkreślają za św. Pawłem Apostołem, iż wiara jest zawsze większa niż jakiegokolwiek doświadczenie, a owo „doświadczenie Ducha” musi nieść za sobą przemianę dotychczasowego życia, co będzie stanowić znak pewności autentycznego duchowego życia w Duchu.

W części II dokumentu biskupi uważają, iż ruch odnowy w Duchu Świętym jest rzeczywistą nadzieją dla wewnętrznej odnowy Kościoła Chrystusowego. Według nich, jest on szansą, by „religijne obowiązki” wynikające z faktu bycia chrześcijaninem wpływały z osobistego stosunku do Boga jako Pana i Zbawiciela, jako wiecznego „Ty”²⁷.

Dzięki ruchowi odnowy w całym niemal chrześcijaństwie wzrasta w sercach wielu ludzi nowe rozumienie Kościoła jako wspólnoty, da się zauważyć prawdziwy i głęboki głód Bożego Słowa, pragnienie rzeczywistej obecności Ducha tu i teraz. Dlatego też seminaria wprowadzające w ruch odnowy stanowią formę dorosłego katechumenatu dzięki swemu ewangelizacyjnemu charakterowi i podstawom doktryny chrześcijańskiej²⁸. Takie właśnie wprowadzenie w rzeczywistość chrześcijaństwa jako takiego jest — zdaniem biskupów — bardzo potrzebne dla wielu chrześcijan. Umożliwiają one im podjęcie kroku nawrócenia, powrotu do religijnych praktyk i osobistej decyzji wiary. Dzięki owym „wdrożeniom” w podstawowe chrześcijańskie doświadczenie wiary uczestnicy seminariów

²⁶ Por. H. Mühlen, *Die Erneuerung des christlichen Glaubens. Charisma — Geist — Befreiung*, München 1974, 69—90.

²⁷ „Gott ist... keine verfließende und unfassbare Macht, sondern ein Du” (W. Eichrodt, *Das Gottesbild des Alten Testaments*, Stuttgart 1956, 5). Podobną koncepcję doświadczenia Boga jako „Ty” ma M. Buber (zob. *Begegnung. Autobiographische Fragmente*, Stuttgart 1960, 35).

²⁸ Do znanych u nas w Polsce prac wprowadzających w zjawisko odnowy w Duchu Świętym należą m.in.: „*Abyście owoc przynosili*”. *Wstęp do odnowy w Duchu Świętym przeprowadzony w ciągu siedmiu tygodni przez Ojca Philippe, OSB ze Wspólnoty La Vigne*, Bruxelles 1978; *Życie w Duchu Świętym. Podręcznik seminariów dla zespołu prowadzącego ewangelizację*. Wersja katolicka, t. J. Krajewski, b.r. wyd. Najlepszym — jak dotychczas — jest bezwzględnie seminarium opracowane przez H. Mühlenę przy współpracy trzech autorów protestanckich: A. Bittlingera, E. Griese oraz M. Kiessiga. Zob. *Einübung in die christliche Grunderfahrung*, t. I: *Lehre und Zuspruch*; t. II: *Gebet und Erwartung*, Mainz⁶ 1979 (tł. pol. *Odnowa w Duchu Świętym. Wdrożenie w podstawowe doświadczenie chrześcijańskie*, t. I: *Nauka i zachęta*; t. II: *Modlitwa i oczekiwanie*, tł. J. Żychowicz, Kraków 1985).

przygotowują się do kroku nazywanego „odnową Ducha” (*Geist-Erneuerung*)²⁹. Celem tej „odnowy Ducha” jako odnowy całej rzeczywistości sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, jest przede wszystkim spotkanie z żywym Bogiem, Jego rzeczywistością, Jego Słowem, Jego łaską, a nie tylko samo doświadczenie.

Odnowa Kościoła rozpoczyna się od odnowy osobistej wiary każdego wierzącego. Biskupi podkreślają, iż pierwszym obrazem otwartości chrześcijan na wewnętrzną odnowę serca jest gotowość Maryi, Jej wiekopomne *fiat*: „Oto Ja służebnica Pańska... niech mi się stanie...”

W części III dokumentu zostały omówione poszczególne dary Ducha Świętego, które występują w ruchu charyzmatycznym. Szczególną uwagę biskupi zwrócili na dar mądrości słowa, dar poznania, dar prorocstwa, dar języków i dar uzdrawiania. Wszystkie te dary mają służyć budowaniu wspólnoty Kościoła i każdego uczestnika modlitewnych spotkań. Przy tym bardzo ważny jest tutaj dar rozeznawania duchów. Jest on najbardziej potrzebny liderom ruchu, by oczyszczony z tego, co nie pochodzi od Bożego Ducha, mógł przynosić właściwy owoc — odnowę Kościoła.

Część IV dokumentu szkicuje drogę ruchu do Kościoła, do jego integracji w nurt kościelnego życia. Ruch sam w sobie nie stanowi zupełnie nowej duchowości, jest raczej przeżywaniem wspólnej wszystkim chrześcijanom duchowości chrztu³⁰. Dzięki temu ruch daje się pogodzić ze szczególną „duchowością” i strukturą każdego Kościoła. I tu biskupi dostrzegają rolę i posługę laikatu w ruchu: winni oni brać udział w pastoralnej służbie Kościoła! Wskazują na charyzmat kierownictwa, na mocy którego liderzy są odpowiedzialni w szczególności sposób za duchowy wzrost i wzajemną służbę we wspólnotach charyzmatycznych, którym przewodzą. Ten sam charyzmat kierownictwa przejawia się także w urzędzie kapłańskim. Dlatego też laikat winien dążyć do współpracy z hierarchią.

Końcowe wskazania dokumentu podkreślają ekumeniczny wymiar ruchu, który może stanowić „duszę” przyszłego powszechnego zjednoczenia chrześcijan.

* * *

Wszystkie przytoczone powyżej dokumenty bądź wypowiedzi poszczególnych papieży czy episkopatów są — jak się wydaje — wypowiedziami dość ostrożnymi. Kościół dostrzega ruch charyzmatyczny jako jeden z wielu nurtów duchowej odnowy swego życia. Nie znaczy to jednak, by właśnie on miał w przyszłości stanowić normę obowiązującą wszystkich chrześcijan. Zapatrzenie się w dobry

²⁹ Szerzej zob. u L. Schmieder, *Geisttaufe*, dz. cyt., 439—445.

³⁰ Por. H. Mühlen, *Kirche in Bewegung — keine neue Bewegung in der Kirche*, *Euneuerung in Kirche und Gesellschaft* 2(1977) 22—25.

owoc oddziaływania ruchy względem chrześcijan może doprowadzić do skrzywienia jego obrazu, dlatego widzimy ciągle podkreślanie pewnych grożących mu niebezpieczeństw. Mogą one przybrać formę charyzmatomanii, fundamentalizmu biblijnego, paraklerykalizmu, fascynacji doświadczeniem, przesadnego emocjonalizmu, elitaryzmu i wielu innych³¹. Stąd potrzeba przygotowania teologicznego tych, którzy przewodzą poszczególnym wspólnotom oraz grupom modlitewnym. Właściwy owoc zostanie wydany dopiero wówczas, gdy liderzy i członkowie ruchu za wszelką cenę będą dążyć do dialogu z hierarchią, gdy będą w tym dialogu otwarci na krytykę, pastoralne wskazania czy konkretne napomnienia. Gdy charyzmat zostanie poddany ocenie hierarchii, a hierarchia stanie się charyzmatem dla innych charyzmatów, ruch odnowy w Duchu Świętym będzie stanowić rzeczywistą, autentyczną, katolicką drogę odnowy podstawowego chrześcijańskiego doświadczenia wiary.

**L'ÉGLISE CATHOLIQUE EN PRÉSENCE
DU MOUVEMENT DE RENOUVEAU CHARISMATIQUE
REVUE DES DOCUMENTS**

Le Concile de Vatican II a déterminé entre autres les devoirs des prêtres de l'Église. Leur rôle ne consiste pas à dénigrer l'Esprit mais à étudier et garder tout ce qui est généreux et bon. Grâce à cela, beaucoup de documents ont pris naissance pendant les 16 ans de l'extension du mouvement de renouveau charismatique au sein de l'Église catholique. Ils manifestent le souci de la hiérarchie de l'Église concernant son développement régulier.

L'auteur de l'article analyse les 10 principales déclarations de l'Église. Ce sont des déclarations au des indications pastorales soit de certains Evêques (des Etats-Unis, du Canada, de la Belgique, de l'Allemagne de l'Ouest), soit de certains papes (Paul VI, Jean-Paul II).

Tous ces documents jugent ce mouvement d'une façon assez circonspecte. Ils voient ses bons fruits, mais en même temps, ils aperçoivent ses dangers, ce qui prouve un jugement objectif du phénomène charismatique. En premier lieu, ils soulignent la nécessité du dialogue entre les représentants laïques et la hiérarchie de l'Église. Ils signalent aussi le besoin de l'instruction théologique des leaders et participants des communautés et des groupes de prière.

³¹ Szerzej zob. E. D. O'Connor, *Ruch charyzmatyczny w Kościele katolickim*, dz. cyt., 220—238.